

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20.. оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГАЗРЫН ТӨЛБӨРИЙН ТУХАЙ /шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь ~~газрын хязгаарлагдмал эрхтэй этгээд, газар ашиглагчид~~ газрын төлбөр ногдуулах, ~~төлбөрийг тооцох үзүүлэлт, хувь хэмжээг тогтоох, чөлөөлөх,~~ хөнгөлөх, төсөвт төлөх, төлөвлөх, тайлагнах, хяналт тавихтай холбоотойгдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Газрын төлбөрийн тухай хууль тогтоомж

2.1.Газрын төлбөрийн тухай хууль тогтоомж нь Газрын ерөнхий хууль, Кадастрын тухай хууль, Татварын ерөнхий хууль, Төсвийн тухай хууль, энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан ~~бусад~~ хууль тогтоомжийн ~~бусад~~ актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Газрын төлбөр төлөгч

3.1.Монгол Улсын иргэнд өмчлүүлснээс бусад төрийн өмчийн ~~нийтийн~~ газрыг ашиглаж байгаа ~~Монгол Улсын хүн, хуулийн этгээдиргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллаага,~~ гадаад улсын дипломат төлөөлөгчийн болон консулын газар, олон улсын байгууллагын төлөөлөгчийн газар, гадаад улсын хуулийн этгээд, гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүн газрын төлбөр төлөгч байна.

~~3.2.Газрын хязгаарлагдмал эрх, ашиглах гэрээ хоёр ба түүнээс дээш этгээд дээр бүртгэгдсэн тохиолдолд газрын төлбөр төлөх үүрэг бүхий этгээдийг Газрын ерөнхий хуулийн 51.2, 70.2-т заасны дагуу тодорхойлно.~~

~~Газрын хязгаарлагдмал эрх, ашиглах гэрээ хоёр ба түүнээс дээш этгээд дээр бүртгэгдсэн тохиолдолд газрын төлбөрийг Газрын ерөнхий хуулийн 51.2, 70.2-т дагуу төөцөж, ногдуулна.~~

4 дүгээр зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

Style Definition: Heading 1: Space After: 0 pt, Line spacing: single

Style Definition: Heading 2: Indent: Left: 0 mm, First line: 12.7 mm

Formatted: Font: (Default) Arial, 12 pt

Formatted: Space After: 0 pt, Line spacing: single

Formatted: Top: 17.5 mm

Formatted: Font: (Default) Arial, 12 pt, Russian

Formatted: Line spacing: single

Formatted: Font: (Default) Arial, 12 pt

Formatted: Russian

Formatted: Font color: Auto

Commented [BM2]:

Formatted: Font: (Default) Arial, 12 pt

Formatted: Line spacing: single

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Not Highlight

Formatted: Font: 12 pt

Formatted: Font: 12 pt, No underline

Formatted: Font: 12 pt

Formatted: Font: 12 pt, Font color: Auto

Formatted: Font: 12 pt

Formatted: Underline, Not Highlight

Formatted: Line spacing: single

Төсөл

4.1. Энэ хуулийн 3.1-д заасан төлбөр төлөгчийн газрын төлбөрийн хэмжээ, ногдуулалт, хөнгөлөлт, төлбөр төлөлттэй холбоотой харилцааг зохицуулна.

Formatted: Font color: Auto

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ГАЗРЫН ТӨЛБӨР ТООЦОХ ҮЗҮҮЛЭЛТ, ТӨЛБӨРИЙН ХУВЬ, ХЭМЖЭЭ

5 дугаар зүйл. Төлбөр ногдуулах газар

5.1. Монгол Улсын иргэнд өмчлүүлснээс бусад иргэн, хуулийн этгээдийн хязгаарлагдмал эрх болон гэрээгээр ашиглуулах газарт төлбөр ногдуулна.

Formatted: Font: Arial, 12 pt

Formatted: Font: (Default) Arial, 12 pt, Bold

Formatted: Not Highlight

6 дугаар зүйл. Газрын төлбөр тооцох үнэлгээ

6.1. Газрын төлбөрийн үнэлгээг дараах байдлаар тооцно:

6.1.1. зам, шугам сүлжээний газрын төлбөрийг километр тутамд;

~~6.1.1. бэлчээрийн газрын төлбөрийг хөнин төлгөйд шилжүүлсэн малын төлгөй тутамд;~~

Formatted: Font color: Red, Strikethrough

6.1.1.2. зам, шугам сүлжээний газрын төлбөрийг метр-километр тутамд;

Formatted: Space Before: 0 pt

6.1.2. дундын мэдлийн газрын эрхийн хувьд Газрын ерөнхий хуулийн 59.3-т заасан ногдох хувь хэмжээнд хамаарах талбайн Кадастрын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасан зах зээлийн үнээр;

Formatted: Font: 12 pt

6.1.3. энэ хуулийн 6.1.1. 6.1.2-т зааснаас бусад газрын хувьд эрх бүхий этгээдийн шийдвэрт заасан нийт талбайн Кадастрын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасан зах зээлийн үнээр.

~~6.1.3.4. энэ хуулийн 6.1.1. 6.1.2-т зааснаас бусад газрын хувьд эрх бүхий этгээдийн шийдвэрт заасан нийт талбайн Кадастрын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасан зах зээлийн үнээр энэ хэсгийн 6.1.1, 6.1.2, 6.1.2, 5.1.3-т зааснаас бусад газрын төлбөрийг эрх бүхий этгээдийн шийдвэрт заасан нийт талбайд;~~

Formatted: Font: 12 pt

6.2. Газрын тос, уламжлалт бус газрын тос хайх, олборлох үйл ажиллагаа явуулж байгаа газрын төлбөрийг тогтоохдоо бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний нөхцөлийг баримтална.

~~5.2. Бэлчээрийн газрын төлбөрийг хөнин төлгөйд шилжүүлсэн малын төлгөйн төөнд ногдуулахдаа өмнөх жилийн эцэст тоологдсон адууг 6.0, үхрийг 4.0, тэмээг 2.0, ямааг 3.0 гэсэн итгэлцүүрээр тус тус үржүүлж төөцнө.~~

Formatted: Font color: Red, Strikethrough

Formatted: Indent: First line: 12.7 mm, Right: 0 mm

6.2.3. Газрын тос, уламжлалт бус газрын тос хайх, олборлох үйл ажиллагаа явуулж байгаа газрын төлбөрийг тогтоохдоо бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний нөхцөлийг баримтална.

7 дугаар зүйл. Газрын төлбөрийн хувь, хэмжээ

Commented [BM3]:

Formatted: Font: (Default) Arial

7.1. Газрын төлбөрийг энэ хуулийн 6.1-д заасан үнэлгээнээс дараах хувь хэмжээгээр тооцно:

Commented [BM4]:

7.1.1. хадлан, үр тариа болон бусад ургамлын тариалан, төмс, хүнсний ногоо, жимс жимсгэний талбайн газрын төлбөрийг 0.01-0.06 хувиар;

~~76.1.21. хадлан, гийн газрын төлбөрийг нэг га тутамд 0.03 хувиар;~~

~~76.1.32. үр тариа болон бусад ургамлын тариалангийн талбай, н газрын төлбөрийг нэг га тутамд 0.03 хувиар;~~

~~76.1.43. төмс, хүнсний ногоо, жимс жимсгэний тариалангийн талбайн газрын төлбөрийг 0.01-нэг га тутамд 0.06 хувиар;~~

7.1.2. хот, тосгон, бусад суурины газрын төлбөрийг 0.1-2.0 хувиар;

~~76.1.524. хот, тосгон, бусад суурины газрын төлбөрийг нэг га тутамд 0.51-24.0 хувиар;~~

7.1.3. хөдөө аж ахуйн барилга байгууламжийн дэвсгэр газрын төлбөрийг тухайн хот, тосгон, бусад суурины хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн зориулалттай газрын суурь үнийн 0.1-0.6 хувиар;

~~76.1.356. хөдөө аж ахуйн барилга байгууламжийн дэвсгэр газрын төлбөрийг тухайн хот, тосгон, бусад суурины хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн зориулалттай газрын суурь үнийн 0.1-суурь үнээс нэг га тутамд 0.63 хувиар;~~

~~7.1.4. зам, шугам сүлжээний газрын төлбөрийг 1500-15000 төгрөгөөр;~~

~~76.124.7.4.33. зам, шугам сүлжээний газрын төлбөрийг нэг километр тутамд төлбөрийг 1500-175000 төгрөгөөр тооцно; ийг нэг метр тутамд 75 төгрөгөөр;~~

7.1.5. ашигт малтмал ашиглах зориулалттай газрын төлбөрийг 0.2-4.0 хувиар.

7.2. Ойн сан бүхий газар болон усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүсэд холбогдох хууль тогтоомж, гэрээний дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа хүн, хуулийн этгээдийн газрын төлбөрийг хоёр дахин нэмэгдүүлсэн хэмжээгээр тооцно.

~~6.31.8. Улсын тусгай хамгаалалттай газраас бусад улсын тусгай хэрэгцээний газар /улсын тусгай хамгаалалттай газраас бусад/ газрын төлбөрийг газрын нэгдмэл сангийн ангиллаас нь хамааран энэ хуулийн 65.1, 6.2 дт заасантай адил хэмжээгээр тооцно;~~

~~76.231.9.0. Ойн сан бүхий газар болон усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүсэд холбогдох хууль тогтоомж, гэрээний дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа хүн, хуулийн этгээдийн иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын газар ашиглалтын зориулалтаас хамааруулан тухайн газрын төлбөрийг хоёр дахин нэмэгдүүлсэн хэмжээгээр тооцно;~~

7.3. Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагт зохих хууль тогтоомж, гэрээний дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа хүн, хуулийн этгээдийн газрын төлбөрийг гурав дахин нэмэгдүүлсэн хэмжээгээр тооцно.

~~76.1.115. мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлтээр хХязгаарлагдмал эрхтэй газар болон орчны газрынхаа төлөв байдал, чанарын үзүүлэлтийг доройтуулсан, нөгөөн байгууламжийн эзлэх хувийг бууруулсан нь газрын хянан баталгааны~~

Formatted: Not Highlight

Formatted: Not Highlight

Formatted: Indent: First line: 0 mm

Formatted: Not Highlight

Formatted: Space After: 0 pt

Formatted: Russian

Formatted: Mongolian (Mongolia)

Formatted: Mongolian (Mongolia)

Formatted: Space Before: 0 pt, After: 0 pt

Formatted: Space Before: 0 pt, After: 0 pt

Formatted: Indent: First line: 0 mm

Formatted: Mongolian (Mongolia)

Formatted: Strikethrough

Formatted: Indent: First line: 12.7 mm, Pattern: Clear (Background 1)

Formatted: Indent: First line: 12.7 mm

Төсөл

~~дүн чөлөөтэй, тусгай нөхцөлөөр, газрын төлбөрийг иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал тогтооно. Энэ хуулийн 7.2-т заасан хэмжээгээр~~ газрын төлбөрийг хоёр дахин өсгөж тооцно.

~~76.1.1246.х~~Хот, тосгон, бусад суурины газрын ногоон бүс болон тусгай хамгаалалттай газар нутагт өд зохих хууль тогтоомж, гэрээний дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа хүн, хуулийн этгээд иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага стандартын шаардлага хангаагүй ариун цэврийн байгууламж барьсан бол энэ хуулийн 7.2-т заасан хэмжээгээр газрын төлбөрийг хоёр дахин өсгөж тооцно.

7.5. Энэ хуулийн 7.1-т заасан хязгаарт багтаан газрын төлбөрийн хувь, хэмжээг аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал тогтооно.

~~76.72.Ашигт малтмал ашиглах зориулалттай газрын төлбөрийг Засгийн газраас төгтөөсөн хот, тосгон, бусад суурины газрын уурхайн эдэлбэр болон уурхайн эдэлбэрийн үйлдвэрлэлийн зориулалттай газрын суурь үнэлгээнээс дараах хувь хэмжээгээр тооцно:~~

~~6.2.1. үйлдвэрлэлийн барилга байгууламжийн газрын төлбөрийг уурхайн эдэлбэрийн үйлдвэрлэлийн зориулалттай газрын суурь үнэлгээнээс нэг га тутамд 1.0 хувиар;~~

~~6.2.2. уурхайн ашиглалт явуулж буй талбайн газрын төлбөрийг уурхайн эдэлбэр газрын суурь үнэлгээнээс нэг га тутамд 2.0 хувиар;~~

~~76.27.1. уурхайн ашиглалт явуулж байгаа хэсэгт үй талбайн газрын төлбөрийг уурхайн эдэлбэр, үйлдвэрлэлийн газрын суурь үнэлгээнээс нэг га тутамд 2.0 хувиар;~~

~~76.27.2. энэ хуулийн 76.72.1-д зааснаас бусад талбайн газрын төлбөрийг уурхайн эдэлбэр, үйлдвэрлэлийн газрын суурь үнэлгээнээс нэг га тутамд 1.0 хувиар;~~

7.58. Энэ хуулийн 7.1-т заасан хязгаарт багтаан газрын төлбөрийн хувь, хэмжээг аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал тогтооно.

Formatted: Mongolian (Mongolia), Not Highlight

Formatted: Mongolian (Mongolia), Not Highlight

Formatted: Font: 12 pt

Formatted: Font: 12 pt

Formatted: Mongolian (Mongolia)

Formatted: Mongolian (Mongolia)

Formatted: Space After: 0 pt

Formatted: Space After: 0 pt

Formatted: Not Highlight

Formatted: Not Highlight

Commented [EA5]: Нийслэлээс бусад аймаг, сумдад уурхайн эдэлбэр болон уурхайн эдэлбэрийн үйлдвэрлэл гэж байхгүй

Commented [EA5]: Нийслэлээс бусад аймаг, сумдад уурхайн эдэлбэр болон уурхайн эдэлбэрийн үйлдвэрлэл гэж байхгүй

Formatted: Font color: Red

Formatted: Font color: Red

Formatted: Space After: 0 pt

Formatted: Space After: 0 pt

Formatted: Space Before: 12 pt

Formatted: Space Before: 12 pt

Formatted: Space Before: 0 pt, After: 0 pt

Formatted: Space Before: 0 pt, After: 0 pt

Formatted: Not Highlight

Formatted: Not Highlight

Formatted: Not Highlight

Formatted: Not Highlight

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

7.9. Энэ хуулийн 7.2-т заасан газрын төлбөрийн хэмжээг зам, шугам сүлжээний төрлөөс хамааруулан Засгийн газар тогтооно.

5.1.3. ашигт малтмал ашиглах зориулалттай газрын төлбөрийг ашигшлагын тусгай зөвшөөрлийн нийт талбайд;

Formatted: Heading 1, Left, Indent: First line: 0 mm, Space Before: 0 pt

Formatted: Heading 1, Left, Indent: First line: 0 mm

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ГАЗРЫН ТӨЛБӨР НОГДУУЛАХ, ХӨНГӨЛӨХ

8 дугаар зүйл. Газрын төлбөр ногдуулах

8.1.

Энэ хуулийн 3.1-д заасан газрын төлбөр төлөгчид газрын төлбөрийг дүүргийн Энэ хуулийн 3.1-д заасан газрын төлбөр төлөгчид газрын төлбөрийг дүүргийн Энэ хуулийн 3.1-д заасан газрын төлбөр төлөгчид газрын төлбөрийг дүүргийн Энэ хуулийн 3.1-д заасан газрын төлбөр төлөгчид газрын төлбөрийг дүүргийн Энэ хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан газрын мэдээллийн системээр ногдуулна.

8.2. Газрыг хязгаарлагдмал эрхээр ашиглуулахад газрын төлбөрийг тухайн эрхийг Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 9.11-д заасан дундын мэдээллийн санд бүртгүүлсэн өдрөөс эхлэн тооцно.

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

8.2. Газрын төлбөрийг өрх бүхий өтгөөдийн шийдвэрт заасан газрын нийт хэмжээнд ногдуулна.

7.3. Бэлчээрийн газрын төлбөрийг малчин өрх, мал бүхий өтгөөдийн нийт малыг энэ хуулийн 5.2-т заасны дагуу хонин төлгөйд шилжүүлсэн малын тоогоор ногдуулна.

Formatted: Strikethrough

Formatted: Strikethrough

Formatted: Right: 0.9 mm

Formatted: Right: 0.9 mm

7.4. Газрын төлбөрийг газар ашиглуулах гэрээ, газрын хязгаарлагдмал эрхийг улсын бүртгэлийн цахим мэдээллийн санд бүртгүүлсэн өдрөөс эхлэн тооцно.

Газрыг хязгаарлагдмал эрхээр ашиглуулахад газрын төлбөрийг тухайн эрхийг Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 9.11-д заасан дундын мэдээллийн санд бүртгүүлсэн өдрөөс эхлэн тооцно.

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

8.3. Газрыг гэрээгээр ашиглуулахад газрын төлбөрийг газар ашиглуулах тухай шийдвэр гарсан өдрөөс эхлэн тооцно.

8.4.

Эрхийн улсын бүртгэлд газрын эрхийг шинээр бүртгүүлсэн бол дүүргийн хэлтэс, Эрхийн улсын бүртгэлд газрын эрхийг шинээр бүртгүүлсэн бол дүүргийн хэлтэс, Эрхийн улсын бүртгэлд газрын эрхийг шинээр бүртгүүлсэн бол дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагч тухайн жилд ногдох газрын төлбөрийн хэмжээг хувь тэнцүүлэн ногдуулж Газрын ерөнхий хуулийн 27.2.4-т заасан кадастрын мэдээллийн системд бүртгэсэн өдрөөс хойш 15 хоногийн дотор татварын албанд хүргүүлнэ.

8.5. Дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагч газрын суурь үнэ, газрын үнэлгээний бүс, газрын зориулалт, төлбөрийн хувь, хэмжээ өөрчлөгдсөн тухай бүр уг өөрчлөлттэй холбогдуулан газрын төлбөрийг Газрын ерөнхий хуулийн 27 дугаар

Төсөл

зүйлд заасан газрын мэдээллийн системээр тухай бүр шинэчлэн ногдуулж, өөрчлөх тухай шийдвэр гарснаас хойш 15 хоногийн дотор татварын албанд хүргүүлнэ.

8.6. Дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагч энэ хуулийн 8.2, 8.3-т заасан газрын жилийн төлбөрийг тухайн оны 01 дүгээр сарын 31-ний дотор бүрэн ногдуулж газрын мэдээллийн системд оруулна.

8.7. Дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагч энэ хуулийн 8.2, 8.3-т заасан газрын жилийн төлбөрийг тухайн оны 01 дүгээр сарын 31-ний дотор бүрэн ногдуулж газрын мэдээллийн системд оруулна.

Formatted: Not Highlight
Formatted: Space After: 10 pt

8.7. Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь тухайн оны газрын жилийн төлбөрийн ногдлын мэдээллийг тухайн оны 02 дугаар сарын 10-ны дотор хянан нэгтгэнэ.

8.8. Газрын төлбөрийг энэ хуулийн 8.4, 8.7-д заасны дагуу ногдуулж, татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд хүргүүлснээр татварын алба төлбөл зохих газрын төлбөрийг тухайн татвар төлөгчид мэдэгдэж нэхэмжилнэ.

Formatted: Font: 12 pt, Not Highlight

8.9. Газрын төлбөр ногдуулах аргачлал, журмыг газрын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

8.9. Газрын төлбөр ногдуулах аргачлал, журмыг газрын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална. Газрын төлбөр ногдуулах аргачлал, зааврыг еанхүү, төсвийн бөлон газрын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

Formatted: Font: 12 pt

9 дүгээр зүйл. Газрын төлбөрөөс хөнгөлөх

9.1. Дараах төлбөр төлөгчийг дор дурдсан газрын төлбөрөөс хөнгөлнө:

9.1.1. төрийн болон орон нутгийн өмчийн бүх шатны боловсролын байгууллага, асрамжийн газрын үндсэн үйл ажиллагаа явуулах зориулалттай газарт ногдох төлбөрийг 100 хувиар;

Formatted: Font: 12 pt

9.1.2. малчин өрхийг хадлангийн газрын төлбөрийг 100 хувиар;

Formatted: Underline, Not Highlight

9.1.3. Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 13.1.7-д заасан жагсаалтад орсон түүх, соёлын дурсгалт барилга, байгууламжийн доорх газрын төлбөрийг 100 хувиар;

Formatted: Mongolian (Mongolia)

9.1.4. мод үржүүлэг, ойжуулалтын зориулалтаар үйл ажиллагаа явуулж байгаа газрын төлбөрийг 100 хувиар;

9.1.4.5. мод үржүүлэг, мод үржүүлэг, ойжуулалтын зориулалтаар үйл ажиллагаа явуулж байгаа газрын төлбөрийг 100 хувиар;

Formatted: Not Strikethrough

Formatted: Not Strikethrough

Formatted: Not Strikethrough

Formatted: Space After: 10 pt

Formatted: Mongolian (Mongolia)

9.1.5. нийтийн зориулалттай орон сууцны өмчлөгч иргэний энэ хуулийн 6.1.2-т заасан газрын төлбөрийг 100 хувиар;

9.2. Дараах тохиолдолд газрын төлбөрөөс ийг 90 хувиар хөнгөлнө:

Formatted: Strikethrough

Төсөл

9.1.8. Чөлөөт бүс, нийслэл хотын эдийн засгийн тусгай бүсэд эрчим хүч, дулааны эх үүсвэр, шугам сүлжээ, цэвэр усан хангамж, ариутгах, цэвэрлэх байгууламж, авто зам, төмөр зам, нисэх онгоцны буудал, харилцаа холбооны үндсэн сүлжээ зэрэг дэд бүтэц болон үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа бол тухайн зориулалтаар ашиглаж байгаа газрын төлбөрийг эхний таван жилд 100 хувиар, дараагийн таван жилд 50 хувиар;

~~8.2.3.мөд үржүүлэг, ойжуулалтын зориулалтаар үйл ажиллагаа явуулж байгаа бол эхний гурван жилд 100 хувь, дараагийн гурван жилд 50 хувиар тус тус;~~

~~998,132,438.~~ Чөлөөт бүс, нийслэл хотын эдийн засгийн тусгай бүсэд эрчим хүч, дулааны эх үүсвэр, шугам сүлжээ, цэвэр усан хангамж, ариутгах, цэвэрлэх байгууламж, авто зам, төмөр зам, нисэх онгоцны буудал, харилцаа холбооны үндсэн сүлжээ зэрэг дэд бүтэц болон үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа бол тухайн зориулалтаар ашиглаж байгаа газрын төлбөрийг эхний ~~арван-таван~~ жилд 1090 хувиар, дараагийн таван жилд 50 хувиар;

9.1.9. Чөлөөт бүс, нийслэл хотын эдийн засгийн тусгай бүсэд худалдаа, аялал жуулчлал, зочид буудлын үйлчилгээ эрхэлж байгаа бол тухайн зориулалтаар ашиглаж байгаа газрын төлбөрийг эхний таван жилд 100 хувь, дараагийн таван жилд 50 хувиар;

9.1.10. нийслэл хотын эдийн засгийн тусгай бүсэд Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 39.1-д заасан чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа бол тухайн зориулалтаар ашиглаж байгаа газрын төлбөрийг эхний таван жилд 100 хувиар, дараагийн таван жилд 50 хувиар.

9.2. Газрын төлбөрийн хөнгөлөлт эдэлсэн иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага газрыг зориулалтын дагуу ашиглаагүй нь тогтоогдвол хөнгөлсөн газрын төлбөрийг нөхөн төлүүгнэ.

~~98.32.67.гамшиг, аюулт үзэгдэл, цар тахлын хөр хөнөөлийг бууруулах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх зорилгоор хязгаарлалтын дэглэм тогтоосон нутаг дэвсгэрт хамрагдаж байгаа газар ашиглагч, газрын хязгаарлагдмал эрх бүхий иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг нөхцөл байдал арилах хүртэл хугацаанд 90 хүртэл хувиар;~~

8.2.8.зам, шугам сүлжээний газрын төлбөрийг төрлөөс нь хамааруулан 90 хүртэл хувиар.

~~98.43.Энэ хуулийн 98.32.67, 8.2.8-д заасан газрын төлбөрөөсийг хөнгөлөх асуудлыг газар ашиглалтын зориулалт, төрлөөс хамааруулан Засгийн газар шийдвэрлэнэ.~~

9 ~~98.254.~~ Газрын төлбөрийн чөлөөлөлт хөнгөлөлт, хөнгөлөлт эдэлсэн иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага газрыг зориулалтын дагуу ашиглаагүй нь тогтоогдвол чөлөөлсөн болон хөнгөлсөн газрын төлбөрийг нөхөн төлүүлнэ.

- Formatted: Underline
- Formatted: Underline
- Formatted: No underline
- Formatted: No underline
- Formatted: No underline
- Formatted: No underline
- Formatted: Indent: First line: 6.3 mm, Space Before: 12 pt
- Formatted: Indent: First line: 6.3 mm, Space Before: 12 pt
- Formatted: Indent: First line: 6.3 mm, Right: 0.9 mm, Space Before: 12 pt, After: 0 pt
- Formatted: Indent: First line: 6.3 mm, Right: 0.9 mm, Space Before: 12 pt, After: 0 pt
- Formatted: Mongolian (Mongolia)
- Formatted: Mongolian (Mongolia)
- Formatted: Indent: First line: 6.3 mm, Space Before: 12 pt
- Formatted: Indent: First line: 6.3 mm, Space Before: 12 pt
- Formatted: Space After: 0 pt
- Formatted: No underline
- Formatted: No underline
- Commented [T6]: Хүчин төгөлдөр дагаж мөрдөж байгаа хуульд энэ хэсгийг 2021 оны 7-7 нэмсэн бөгөөд 2022 оноос хүчин төгөлдөр мөрдөхөөр заасан
- Commented [T6]: Хүчин төгөлдөр дагаж мөрдөж байгаа хуульд энэ хэсгийг 2021 оны 7-7 нэмсэн бөгөөд 2022 оноос хүчин төгөлдөр мөрдөхөөр заасан
- Formatted: Strikethrough
- Formatted: Strikethrough
- Formatted: Space After: 0 pt
- Formatted: Space After: 0 pt
- Formatted: Space After: 0 pt
- Formatted: Space After: 0 pt
- Formatted: Font: Not Italic
- Formatted: Font: Not Italic

Төсөл

9.3.Газрын төлбөрийн хөнгөлөлтийг төлбөр ногдуулах үед тооцож эдлүүлнэ.

9.4.Газрын төлбөрийг хөнгөлөх, нөхөн төлүүлэх, түүнд хяналт тавих харилцааг зохицуулсан журмыг татварын болон газрын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дарга хамтран батална.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ГАЗРЫН ТӨЛБӨРИЙГ ТӨЛӨВЛӨХ, НОГДУУЛАХ, ТӨЛӨХ, ТАЙЛАГНАХ

Formatted: Font: Not Italic

Formatted: Font: 12 pt

1009 дүгээр гааугаар зүйл.Газрын төлбөрийг төвлөрүүлэх төлбөр төлөх

10.1.Татварын алба нь газрын төлбөрийн ногдуулалтын мэдээллийг нэхэмжлэх үүссэн тухай бүрт газрын төлбөр төлөгчид цахим болон бусад хэлбэрээр мэдэгдэнэ.

10.2.Газрын нэгж талбарын дугаар, газрын ашиглалтын төрөл, газрын суурь үнэлгээний тойрог, зэрэглэл, бус, талбайн хэмжээ, газрын суурь үнэлгээ, газрын төлбөр ногдох үнэлгээ, төлбөр төлөгч, төлбөрийн хувь хэмжээ, ногдуулалт, төлөлт болон холбогдох бусад мэдээллийг цахим, бусад хэлбэрээр харилцан солилцох журмыг газрын болон татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга хамтран батална.

10.3.Газрын төлбөр төлөгч тухайн жилийн төлбөрийг тэнцүү хэмжээгээр хуваан, улиралд ногдох төлбөрийг дараа сарын 20-ны дотор төлөх бөгөөд дараа улирлуудын төлбөрийг урьдчилан төлж болно.

1009.3.Газрын төлбөр төлөгч тухайн жилийн төлбөрийг тэнцүү хэмжээгээр хуваан, улиралд ногдох төлбөрийг дараа сарын 20-ны дотор төлөх бөгөөд дараа улирлуудын төлбөрийг урьдчилан төлж болно.

10.4.Газрын төлбөр төлөгчийн ашиглаж байгаа газар нэгээс дээш засаг захиргааны нутаг дэвсгэрийг дамнан оршиж байгаа болон өөр засаг захиргааны нутаг дэвсгэрт хамаарч байгаа тохиолдолд газрын төлбөрийг тухайн нэгж талбарыг ашиглах гэрээ байгуулсан засаг захиргааны нутаг дэвсгэрийн нэгжийн төсөвт төлнө.

1009.45.Газрын төлбөр төлөгчийн ашиглаж байгаа газар нэгээс дээш засаг захиргааны нутаг дэвсгэрийг дамнан оршиж байгаа болон өөр засаг захиргааны нутаг дэвсгэрт хамаарч байгаа тохиолдолд газрын төлбөрийг Газрын өрөнхий хуулийн 23.2.3-т заасны дагуу тухайн нэгж талбарыг ашиглах гэрээ байгуулсан засаг захиргааны нутаг дэвсгэрийн нэгжийн төсөвт төлнө.

10.5.Татварын алба Татварын өрөнхий хууль болон холбогдох хууль, тогтоомжийн дагуу газрын төлбөрийг хурааж, төлөлтөд хяналт тавина.

11 дүгээр зүйл. Газрын төлбөрийн орлогыг төлөвлөх

11.1.10 дугаар хэсэгээр зүйл. Газрын төлбөрийн орлогыг төлөвлөх, тайлагнах

11.1.1. Аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь дараа оны төсөвт төвлөрүүлэх газрын төлбөрийн орлогын төлөвлөгөөний төслийг аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлэн жил бүрийн 5 дугаар сарын 1-ний дотор газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ.

11.2. Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага энэ хуулийн 11.1-д заасан газрын төлбөрийн орлогын төлөвлөгөөний төслийг нэгтгэн 6 дугаар сарын 1-ний дотор газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

Formatted: Mongolian (Mongolia)

11.3. Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 11.2-т заасан төслийг хянан үзэж, 8 дугаар сарын 1-ний дотор санхүү төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ
ТАВДУГААР БҮЛЭГ
БУСАД ЗҮЙЛ

12.1 дүгээр зүйл. Газрын төлбөр төлөлтөд хяналт тавих

12.1. Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага газрын төлбөрийн ногдуулалтад, татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага энэ хууль болон Татварын ерөнхий хуулийн дагуу газрын төлбөрийн төлөлтөд хяналт тавина.

Formatted: No underline

12.2. Газрын төлбөр төлөгч нь газрын төлбөрийн өрийг хоёр жилийн хугацаанд бүрэн төлөөгүй тохиолдолд Газрын ерөнхий хуулийн 77.1.4-д заасны дагуу татварын албанаас тухайн төлбөр төлөгчийн мэдээллийг газрыг олгосон эрх бүхий этгээдэд хүргүүлнэ.

12.3. Газрын ерөнхий хуулийн 77.1.4-т заасны дагуу газрын төлбөрийн өрөө төлөөгүй этгээдийн газрын эрхийг цуцалж, газар дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгийг албадан буулгах, газар чөлөөлүүлэх асуудлыг холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу шийдвэрлэсэн тухайгаа харьяалах татварын албанд мэдэгдэнэ.

Formatted: Font: 12 pt, Bold

Formatted: Underline

~~ТАВДУГААР БҮЛЭГ~~

~~БҮСАД ЗҮЙД~~

~~132 дугаар зүйл. Газрын төлбөрийн тухай хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага~~

~~132.1. Газрын төлбөрийн тухай хууль тогтоомж зөрчсөн этгээдэд Газрын ерөнхий хууль, Татварын ерөнхий хууль, Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хууль болон Зөрчлийн тухай хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.~~

~~13.2. Газрын төлбөрийг хоёр жилийн хугацаанд бүрэн төлөөгүй тохиолдолд уг мэдээллийг татварын албанаас тухайн газрыг олгосон эрх бүхий этгээдэд хүргүүлнэ.~~

~~13.3. Энэ хуулийн 13.2-т заасны дагуу газрын төлбөрийг төлөөгүй этгээдийн газрын эрхийг цуцалж, газар дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгийг албадан буулгах, газар чөлөөлүүлэх асуудлыг хөлбөгдөх хууль тогтоомжид заасны дагуу шийдвэрлэж энэ тухай харьяалах татварын албанд мэдэгдэнэ.~~

~~14.2. Газрын төлбөрийг нэг жилийн хугацаанд бүрэн төлөөгүй тохиолдолд гэрээг цуцалж, газар дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгийг албадан буулгах, газар чөлөөлүүлэх асуудлыг хөлбөгдөх хууль тогтоомжид заасны дагуу шийдвэрлүүлнэ.~~

~~1343 дугаар гээугаар зүйл. Газрын төлбөртэй холбоотойгдсон гомдол, маргааныг хянан шийдвэрлэх~~

~~13.1. Газрын төлбөртэй холбогдон үүссэн дараах гомдол, маргааныг доор дурдсан байгууллага, албан тушаалтан хянан шийдвэрлэнэ:~~

~~13.1.1. газрын төлбөр ногдуулалттай холбоотой маргааныг Газрын ерөнхий хуулийн 106 дугаар зүйлд заасан маргаан таслах зөвлөл;~~

~~13.1.2. газрын төлбөр хураах, газрын төлбөрийн өр барагдуулах үйл ажиллагаатай холбоотой гомдлыг Татварын ерөнхий хуулийн 81.1-д заасан этгээд.~~

~~13.1.1. төлбөр төлөгч болон Засаг дарга, эсхүл газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, албан тушаалтны хооронд үүссэн маргааныг Газрын ерөнхий хуульд заасны дагуу тухайн албан тушаалтны дээд шатны байгууллага, албан тушаалтан;~~

~~13.1.2. төлбөр төлөгч болон татварын албаны хооронд үүссэн маргааныг Татварын ерөнхий хуулийн 81 дүгээр зүйлийн 81.1-д заасан этгээд. 143.1.2. газрын төлбөр хураах, газрын төлбөрийн өр барагдуулах үйл ажиллагаатай холбоотой гомдлыг Татварын ерөнхий хуулийн 81.1-д заасан этгээд.~~

~~13.2. Төлбөр төлөгч газрын төлбөртэй холбогдсон гомдол, маргааны талаар энэ хуулийн 13.1-д заасан байгууллага, албан тушаалтны шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл уг гомдол, маргааныг шүүх шийдвэрлэнэ.~~

Formatted: Space After: 10 pt

Formatted: Indent: First line: 12.7 mm, Line spacing: single

Formatted: Strikethrough, Highlight

Formatted: Heading 2, Left, Indent: First line: 0 mm, Space Before: 0 pt

Formatted: Not Highlight

Formatted: Not Highlight

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Space Before: 12 pt, After: 0 pt

Formatted: Font color: Auto, Strikethrough

Formatted: Indent: First line: 25.4 mm, Space Before: 12 pt, After: 0 pt

Formatted: Font: 12 pt, Font color: Auto

Formatted: Font: 12 pt, Font color: Auto

13.2.Төлбөр төлөгч газрын төлбөртэй холбогдсон гомдол, маргааны талаар энэ хуулийн 13.1-д заасан байгууллага, албан тушаалтны шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл уг гомдол, маргааныг шүүх шийдвэрлэнэ.

1454 дүгээ угаагаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

14.1.Энэ хуулийг 20.. оны ... дүгээр сарын ...-ны өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Газрыг зориулахын дагуу 1 жил ашиглаагүй бол газрын төлбөрийг 3 дахин нэмэгдүүлж тооцно.

Formatted: Centered

Formatted: Centered, Space After: 0 pt

Formatted: Centered